

Ten Days of Repentance: Pas Nisht

Source Materials
Rosh Hashana 5770
Rabbi Efrem Goldberg
reg@brsonline.org

The Gemara asks:

“But it is written: *Seek Hashem when He can be found; call upon Him when He is near,*^[16] indicating that at times God may be found and called upon and at other times he may not. This verse implies that God is not always available to overturn a decree. – ? –

The Gemara answers:

There, in the verse *Seek Hashem when He can be found*, we are dealing with an individual. An individual can succeed in averting an evil decree only during certain times. Here, in the verse *For what great nation has a God Who is close to it . . . whenever we call to Him*, we are dealing (as Rav himself stated) with a community, which can always repent and overturn an evil decree.

The Gemara inquires:

When are the times that God is available for an individual?

The Gemara answers:

Rabbah bar Avuha said: אלו עשרה ימים – אלו עשרה ימים

– These are the ten days between Rosh Hashanah and Yom Kippur.^[17]

The Gemara cites a related discussion:

Scripture states: *It happened after ten days that Hashem struck Naval.*^[18] Those ten days, what was their significance? Why did God not strike Naval immediately? אמר רב יהודה אמר רב – Rav Yehudah said in the name of Rav: His punishment was delayed for ten days corresponding to the ten morsels of refreshment that Naval gave to the servants of David who came to him.^[19] אמר רב – Rav Nachman said in the name of Rabbah bar Avuha: אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים – These are the ten days between Rosh Hashanah and Yom Kippur during which God waited for Naval to repent.^[20]

② RAMBAM (1125-1204) (ה' ג'אלאה ז'ז)

ו אף-על-פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם – בעשרה הימים שבין ראש-השנה ליום-הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר: “ה' ב'המצאו”.

במה דברים אמורים? ב'יחיד; אבל צבור – כל זמן שעושים תשובה וצועקין בלב שלם, הם נענין, שנאמר: “כה' אלקינו בכל קראנו אליו”.

6. Even though repentance and calling out [to God] are desirable at all times, during the ten days between Rosh HaShanah and Yom Kippur, they are even more desirable and will be accepted immediately as [Isaiah 55:6] states: “Seek God when He is to be found.”

When does the above apply? To an individual. However, in regard to a community, whenever they repent and cry out wholeheartedly, they are answered immediately as [Deuteronomy 4:7] states: “[What nation is so great that they have God close to them,] as God, our Lord, is whenever we call Him.”

③ RAMBAM (ה' ג'אלאה ז'ז)

ומפני ענין זה נהגו כל בית-ישראל להרבות בצדקה ובמעשים טובים ולעסוק במצות מראש-השנה ועד יום-הכפורים יתר מכל השנה. ונהגו כלם לקום בלילה בעשרה ימים אלו ולהתפלל בכתב-כנסיות בדברי תחנונים ובכבושין עד שיאור היום.

For these reasons, it is customary for all of Israel to give profusely to charity, perform many good deeds, and be occupied with mitzvot from Rosh HaShanah until Yom Kippur to a greater extent than during the remainder of the year.

During these ten days, the custom is for everyone to rise [while it is still] night and pray in the synagogues with heart-rending words of supplication until daybreak.

Mishnah After listing in the previous Mishnah (29b) items of an idol worshiper that are prohibited for benefit, the Mishnah now lists those items of his that are prohibited only for eating: **ואין איסורן איסור הנאה – ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורין – חלב שקלבו עובד כוכבים ואין ישראל רואהו – but their prohibition is not a prohibition against all benefit: milk that an idol worshiper milked without a Jew seeing him,^[20] **– and the bread of idol worshippers,**^[21] **– ויהפך – והשמן שלהן – and their oil.^[22] **– However, Rabbi and his court permitted the oil.**^[23] **– And the cooked foods of idol worshippers are prohibited for eating,**^[24] **– והשלקות******

RAMBAM ⑤ רמב"ם (ה') מכלול אסורא (ט:ב)

ט ויש שם דברים אחרים אסרו אותן חכמים ואע"פ שאין לאיסורן עיקר מן התורה גזרו עליהן כדי להתרחק מן הגוים עד שלא יתערבו בהן ישראל ויבואו לידי חתנות. ואלו הן. אסרו לשתות עמהן ואפילו במקום שאין לחוש ליון נסך. ואסרו לאכול פיתן או בישוליהן ואפילו במקום שאין לחוש לגיעוליהן:

SHULCHAN ARUCH ⑦ שולחן ערוך (יו"ט ס' קי"ז)

דיני פת ושלקות (1488-1575)

וחלב וגבינה של עובדי כוכבים

ק"ב דיני פת של עובדי כוכבים, וכו' ט"ו סעיפים:

א * אסרו חכמים לאכול א פת של עממים ב עובדי כוכבים ג [א] משום (ה) (א) חתנות (א) ד [ב] (ואפילו במקום דליכא משום חתנות אסור) (רשב"א סימן רמ"ח) ג] י ולא אסרו (ב) אלא פת של חמשת מיני (ג) דגן אבל פת של קמנית ושל אורז ורוחן אינו בכלל פת סתם שאסרו:

דגה ה [ד] וכן חזו אסור משו' ביטולי עובדי כוכבי' (ג) אם חזו עולה על שנתן (ג) חלב' (פור וכ"י בשם חש"י ה"א"ט): ב (ד) ו (ה) י יש מקומות שמקולין בדבר ולוקחים פת (ז) (ב) מנחוחו ז העובד כוכבים [ו] במקום שאין שם נחתום ישראל מפני שהיא שעת הדחק ח [ז] (י"א) ט דהפילו במקום שפת ישראל (ס) חזו שרי' (כ"י) לדעת המרדכי ופמ"ק והג"א ומהר"א ואו"ה ריש כלל פ"ד י [ח] ד אבל פת של בעלי בתים אין שם מי שמורה בה להקל שעיקר הגזרה משום חתנות ואם יאכל פת בעלי בתים יבא למעורר אצלם: הגה [ט] ולא מיקרי פת בעל הבית אלא אם עשאו לפני כיחו אבל עשאו למכור מיקרי פלטר ח"ט שאין דרכו כך י"א וכן פלטר לעומת מיקרי בעל הבית (כך משמע זכ"י): ג [י] י יש מי שאומר יב שאם פלטר (ו) הזמין ישראל הרי פתו כפת בעל הבית:

Tosafos ⑥ גוסא (ס"ח אה:)

מכ"ל דאיכא למאן דשרי. מדקאמר פת לא הותרה בז"ל מכלל דלא בעי הוה שרי ליה אלמא לא פשט איסורו ומכלן פמכו עתה לאכול פת של עובדי כוכבים כיון שלא פשט איסורו כלל ישראל ויש לסמוך על דברי רשב"ג ור"א זר לזוק דלמרי אין גזרין גזרה על הגזר אלא אי"כ רוב הגזר יכולין לעמוד בו ועוד ראה דלמזר לקמן (דף ג) דימינו חמיר חף את הפת ולא הניח (ד) להמיר אלא משום דהוה קרו ליה ז"ד שריא ואחריו כלו בית דין אחר שהחירוהו ועוד דלמרי צירושלמי דפרקין ובפ"ק דשבת פת עמדו עליו והפירוהו ומי שזוהר מפח של עובדי כוכבים מותר לאכול עם מי שאינו מזהר בקערה אחת אע"פ שטעם פת עובד כוכבים מתערב בפת ישראל דאין להחמיר לאסור ע"י מעורבת דלמזר בפ"ק דחולין (דף ו) דלא גזרו על מעורבת דמאי וכה"ג (ה) במנא דעובדי כוכבים שרי ליתיה לפת בעיניה דלא גזרו אלא היכא דלימא בעיניה:

ד [יא] י מקום שאין פלטר ישראל מצוי לדעת המחזירין יג (י) ליקח פת מפלטר עובד כוכבים אם הגיע שם פלטר ישראל * הרי פת פלטר עובד כוכבים יד אסורה עד שימכור פלטר ישראל פתו ולאחר שכלה פת ישראל חוזר פתו של עובד כוכבים להכשירו:

ה י יש אומרים שמי שיש בידו פת או שיש פלטר ישראל ויש פלטר עובד כוכבים עושה פת יפה ממנו או ממין אחד שאין בידו של פלטר ישראל מותר לקנות מפלטר עובד כוכבים * במקום שנהגו היתר כפת של פלטר דכיון דדעתו נוחה יותר כפת פלטר זה מפני השיבותו בעיניו ה"ז כפת דחקה לו:

ו [יב] ב במקום שנהגו היתר כפת של פלטר (ה) ה"ז אפי' הוא נלוש (ט) בביצים י או שביצים מורחים על פתו מותר מ"ז [יג] י אכל אפינפ"דה שאפאה עובד כוכבים אסור לאכול מהפח שלה (ע"ל סימן ק"ג ס"ג):

הגה [יד] ויש חוכמים כפ"ז שביצים מוחים על פתו משום שכן בעין וליהם נקלים לגבי פת יז ויש בהם משום ביטולי עובד כוכבים (חוססות) ובג"מ והגהות אש"י והלכו ומכ"מ סל"ט ופמ"ק ס' ר"ל) וכן מזהינן * (ט) ואח"כ י"ח שקורין קיבלי"ד או מיני (ט) מחיקה שקורין לעקוד"ס ככלל פת ונמקום שנהגין היתר כפת של עובד כוכבים גם הם מותרים (י) ולא אמרינן שיש בהם משום ביטולי עובד כוכבים ויש מיני יל"ט שקורין קיבלי"ד שאופין אותם על כדוליס ומשוחים הכדול בשעת אשייה כחלב או חזיר בחזקת יס ליתיה ואלמנן וכן מנהג (מהר"א) בהגהה ש"ד וחזיר בשם ר"י מפרי"ט):

ז [טו] י פת בעה"ב אסורה לעולם אפילו קנאה פלטר ממנו ואפילו שלחה לישראל לכינתו וכן אפי' שלחה אותה לישראל לאחר אסורה לעולם ושל פלטר מותרת לעולם אפי' קנאה בעה"ב ממנו שלא הלכו באיסור זה אחר מי שהפת בידו עכשוו אלא אחר מי שהיה לו בשעת אפייה:

ח [יז] י יש מי שאומר דבמקום שאין פלטר מצוי כלל מותר אפי' של בעלי הבתים (וא"ל להחמין על פת כשר וכן מנהגין) (כ"י בשם ח"ח):

ט י הדליק עובד כוכבים החנוך ואפה בו ישראל או שהדליק ישראל ואפה עובד כוכבים או שהדליק העובד כוכבים ואפה העובד כוכבים ובא ישראל ויח' וניער האש מעט הרי זה מותר יי ואפי' לא זרק אלא עץ אחד לתוך החנוך התייר כל הפת שבו שאין הדבר אלא להיות היכר שהפת שלהן אסורה יט [יט] (ואם נפח בלש כיון כחמיו) (פור סימן קי"ג ובאגור בשם ר"י מולין והוא כחשונה מהר"ל זכ"א):

(ו) קְדֵי שְׁעוֹר חֻלָּה. הֵינּוּ, מְלַבֵּד שֶׁהַלִּישָׁה וְהָאִפָּיָה הוּא מְכַלל כְּבוֹד שִׁבְתּוֹ יוֹסֵם-טוֹב, כְּמוֹ שְׁמִסִּים לְבִסּוֹף, עוֹד יֵשׁ בְּזוֹה טַעַם: קְדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת חֻלָּה, לְפִי שְׁאֵבְדָה אֶת אֲדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהִיא חֻלְתּוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׁנֹבְרָא בְּעֶרְב־שִׁבְתּוֹ. וְעַיִן (יח) בְּאַתְרוּגִּים, דְּאִפְלוּ הַנוֹהֲגִין לְאָכַל פַּת-פְּלִטֵר שֶׁל אִינוֹ-יְהוּדֵי בַחֲל, מְכַל מְקוֹם בְּשִׁבְתּוֹ יוֹסֵם-טוֹב נֶכּוֹן לְזַהֵר שְׁלֹא לְאָכַל כִּי אִם מִפַּת יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי כְבוֹד הַשִּׁבְתּוֹ יוֹסֵם-טוֹב. וּפְשׁוּט דָּאֵם הוּא אָנוּס, שְׂאִיִן לוֹ עַל מַה לְקַדֵּשׁ כִּי אִם עַל פַּת שֶׁל אֵינִים יְהוּדִים, כְּמוֹ שְׁמֻצוֹי לְאַנְשֵׁי-חֵיל הָעֶבְרִים, יְכוּל לְקַדֵּשׁ עַל-יוֹ: (ז) שֶׁהִיא מְכַסֶּה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. בְּטַל, וְאִף זֶה מְכַסֶּה הַבָּשָׂר בֵּין דְּפִי הָעֶסֶה: (ח) וְלֹא רָאִיתִי וְכוּ'. וּבְמִקְוֹמוֹתֵינוּ הַמְּנַהֵג לְאָכְלָן [שְׁכַנְהוּ"ג]:

MISHNA BERURA (8) הלכה כחורה
R' YISRAEL MEIR KATZAN (1874-1938)

SHULCHAN ARUCH (9) הלכה כחורה
תרגומו ובו סעיף אחד:

א א"ף מי שאינו נזהר מפת של (ב) [א] עכו"ם, (א) בעשרת ימי תשובה צריך לזהר: הגה (ב) ויש לכל אדם (ג) לחפש ולפשפש במעשיו (ד) ולשוב מהם בעשרת ימי תשובה. וספק עברה צריך יותר תשובה מעברה ודאית, כי יותר מתחרט בפשוע שעשה משאינו יודע, ולכן קרפן אשם תלוי הצריך להיות יותר ביקור מחטאת (ד"ע ורבינו יונה ריש ברכות):

מוסר (ו) כל השנה, וכן כתב הגר"א במשלי בכמה מקומות וּבְמַעֲשֵׂה-רַב. וְעַל-כָּל-פְּנִים בְּאֵלוֹ הַיָּמִים (ו) יַעֲשֶׂה כֹל אָדָם כְּרַעַת הַזֵּהָרָה, שִׁישׁוּב קִדְּם שִׁישׁוּב, וְיִתְאוּנֶן עַל חֲטָאֵיו וּפְשָׁעֵי בְּמַעֲשָׂיו. וְעַיִן בְּיַעֲרֹת-הַדְּבָשׁ חֲלֵק א ררוש א, כִּי שִׁבְעָה יָמִים שְׁבִין רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה לְיוֹם-הַכַּפּוּרִים הֵם נִגְדֵי שִׁבְעַת יָמֵי שְׁבוּעָה, וּבְכָל יוֹם יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל אוֹתוֹ יוֹם; דְּרַךְ מִשָּׁל, בְּיוֹם רֵאשׁוֹן יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל מַה שֶּׁחֲטָא כֹּל יָמָיו בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וְכֵן בְּיוֹם שְׁנֵי וְכֵן כֹּל שִׁבְעָה יָמִים: (ג) לְחַפְּשׁ וּלְחַפְּשׁ בְּמַעֲשָׂיו. עַיִן בְּחִי-אָדָם כָּלֵל קַמֵּי, שֶׁם הִרְחִיב הַדְּבָרִים בְּעַנְיָן זֶה וּדְבָרֵי קִילוּרִין לְעֵינָיו: (ד) וְלִשְׁוֹב מֵהֶם בְּעֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה. אֲתָד שֶׁשָּׂכַר חֲבֵרוֹ לִילָף בְּדֶרֶךְ וְנִהְרַג, נֶכּוֹן שֶׁיִּקְבַּל תְּשׁוּבָה וְבִאֲרֵשׁ בְּרַךְ חֲלֵק. וְעַיִן בְּתְּשׁוּבַת מַהֲרָם מְלוֹבְלִין סִימָן מַג מַד מַה, וְגִבְעַת שְׂאוֹל סִימָן מַח וְסִימָן פֶּב, וְעַיִן בֵּית-יַעֲקֹב סִימָן ז'. וְלַעֲנֵן אִשָּׁה שֶׁהִמְתִּיה לֵילַד עַל-יְדֵי גֵרָם, עַיִן אֲבָן-שֶׁהֵם סִימָן מ. וְעַיִן תְּשׁוּבַת חֲתָם-סוֹפֵר חֲשׁוֹן-מִשְׁפָּט סִימָן נב לַעֲנֵן מוֹהֵל, וְלַעֲנֵן אִשָּׁה שֶׁמְצָאָה יָלַד מֵת, וּבְסִימָן קַפֵּד לַעֲנֵן מִי שֶׁבָּאֲנָס אֲכָל אֶסְרוּרִים וְיָצָא מִן הָאֲנָס, וּבְסִימָן קַעַג מִתְּקוּנֵי תְּשׁוּבָה לְמִי שֶׁבָּעַל נְדָה, וְסִימָן קַעַה לְמִי שֶׁנִּחַפֵּס עִם הַנְּכָרִית, וְסִימָן קַעֵז לְמִי שֶׁרָצָה לְהַצִּיל וּבְטַעוֹת הַמִּית אֶת חֲבֵרוֹ. וְעַיִן בְּשִׁעְרֵי-תְּשׁוּבָה וּבְפִתְחֵי-עוֹלָם מְדִינִים אֵלוֹ. וְעַיִן בְּרִי"ף עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה דְּבָרִים הַמְּעַכְבִּים אֶת הַתְּשׁוּבָה:

MISHNA BERURA (10) הלכה כחורה
(סע)

א (א) בעשרת ימי תשובה צריך לזהר. הינו אפלו (ב) מפת פלטר של גוי. (ג) ואם אינו יכול לאפות בעצמו, יכשיר את התנור שאופין בו העכו"ם, שישליף ישראל בתוף התנור קיסם אחד, ואפלו נפח על-ידי מפות או בפיו מהני, כמו שכתוב ביוה"דעה סימן קיב סעיף ט. (ג) ומכל מקום מי שהולך בדרך, אם אין לפניו פת של ישראל עד יותר מארבעה מילין ממקום שהוא עומד בו, ורוצה לאכל, מתר לו לאכל פת פלטר של עכו"ם בעשרת ימי תשובה כמו שמתר בשאר ימות השנה, כמו שכתוב ביוה"דעה שם, ולא קבילו עליו ההמיר בעשרה ימים יותר ממי שנוהר כל השנה, (ד) ואפלו הכי מתר באופן זה. ויזהרו שלא לברך ולטל חלה מעסה שהיתה מתחלה של עכו"ם (ה) אף-על-פי שאחר-כך מכרה לישראל ודכיון שבעת לישה היתה של עכו"ם, נפקע ממנה חיוב חלה, אלא דוקא כשמכר העכו"ם הקמח לישראל: (ב) ויש לכל אדם וכו'. כתב הרא"ש, שיקרא באלו הימים באגרת התשובה של רבנו יונה, והארי"ז כתב שחיוב ללמד בספריו

קל. דיני עשרת ימי תשובה, ובו ו' סעיפים

א עשרת ימי תשובה — שמם מורה עליהם, שהם מיחדים לתשובה. וכל אדם מחיב אז לשוב בתשובה שלמה לפני ה', יתברך שמו, קדם בוא יום הגדול והנורא, יום הכפורים, שנאמר: לפני ה' תטהרו; ונאמר: דרשו ה' בהמצאו; ונאמר: רבותינו, זכונם לברכה: אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים. לכן צריך האדם בימים אלו לפשפש במעשיו ולשוב במעשיו הרעים. וספק עברה צריכה יותר תשובה מעברה ודאית, כי יותר מתחרט האדם, בפשהוא יודע, שעשה עברה מאם אינו יודע. ולכן קרפן אשם תלוי צריך להיות יותר ביקור מקרפן חטאת. וירפה בתורה ובמצות ובצדקה וימעט בעסקיו. וכתב הרמ"ק, זכוננו לברכה, שיהיו ימים אלו כמו חל המועד — שלא יעשה בהם אלא מלאכה הקרחת. וביותר צריך האדם לתקן דברים שבינו לבין חברו, אשר עליהם אין בפרה, עד שיחזיר את הגזל ואת העשק, ויפיוסו, שימחל לו.
ב ראוי לאדם שיתנהג בימים אלו גם בחמרות, שאינו נוהג בהם כל השנה, כי גם אנו מבקשים מאת ה', יתברך שמו, שיתנהג עמנו בחסידות: והאוכל כל השנה פת פלטר לא יאכל בימים אלו כי אם פת ישראל, וכדומה לזה.

KITZUR (11) הלכה כחורה
SHULCHAN ARUCH
R' SHLOMO GANZFRIED (1804-1886)

The custom is to not sanctify the new moon until after Yom Kippur because we are suspended in judgment and sanctifying requires happiness. I heard from one sage that on the contrary it is preferable to sanctify the moon during this time so as to add this mitzvah to your merits and perhaps tip the scales in favor of one's merits.

Levush (R' Mordechai Jaffe) O"C 602

אין מקדשין הלבנה אלא עד אחר יום כיפור מפני שאנו תלויים בדין וקדושה צריך להיות מתוך שמחת הלב כן הוא המנהג. ואני שמעתי בשם גדול אחד שאדרכא טוב שיקדשו אותה בתוך עשרת ימי תשובה כדי שתבא מצוה זו ותוסיף על זכויותינו הקודמת ואולי תכריע היא את הכף לזכות ביום הדין. וסברא נכונה היא כי זו היא משמחת הלב שתוסיף על זכויותינו ותכריע לזכות.

לבוש אורח חיים תרב

ל"ב (12) R' MORDECHAI JAFFE (1530 - 1612)

כתב בסוף ספר אורח חיים מעשה בא' שפגע בו עכו"ם בלילה ורצה עכו"ם להרגו ובקש ממנו שיניחנו לעשות מצוה אחת קודם מותו ואח"כ יעשה אתו מה שלבו חפץ. והלבנה היתה בחידושה וקידושה בפניו בכוונה גדולה ונעשה לו נס כשדלג וקפץ ג' פעמים כמנהג ונשאו הרוח וניצל ממנו. גם שמעתי שמי שקידש הלבנה מיום שקדש שוב לא ידאוג שימות באותו חדש. הבאתי זה כאן ללמוד קצת ראייה ללבוש דיותר מסתברא לקדש קודם יום כיפור שלא יגזור עליו מיתה באותו שנה.

אליה זוטא שם

There is a story of a person who encountered an idolater at night and the idolater wished to kill him. The Jew requested from his captor that he be allowed to perform one mitzvah before his death, whereupon he sanctified the new moon and while jumping up and down as is customary a miracle occurred and the wind picked him up and took him away to safety. I also heard that one who recites the sanctification of the moon is guaranteed to survive the month. I cited this to support the Levush's argument that it is better to sanctify the moon before Yom Kippur so as to ensure that a decree of death will not be issued against you for the coming year.

Elijah Zuta (R' Elijah Shapira) ibid.

ל"ג (13) R' ELIJAH SHAPIRA (1660 - 1712)

ל"ד (14) MATEH EFRAIM (1700 - 1750)

ה נהגים שלא לעשות נישואין (ה) ב'מים אלו. ומכל מקום אם מחמת איזה אנס וסבה, ארע שעשו נישואין ביום צום גדליה, אם היא נדחה, מתרים החתן והכלה לאכל אחר שיצאו מחפתן, אבל בתוך שבועת ימי המשטה [ב] אין להקל:

ש א ל ה :

אי מותר לעשות נישואין בעשרת ימי תשובה או לא.

ת ש ו ב ה :

ראיתי בספר מטה אפרים כס"ח שכתב נוהגין שלא לעשות נישואין בימים אלו (דהיינו בעשיית) וכן תעתיק הרב ר' שלמה גאנצפריער זצ"ל בקיצור שיע שלו ס"ו ק"ל. ואח"כ ראיתי גם בסידור בית יעקב להג"ה מהר"י עמרין שכתוב שם כן. אמנם ינעתי ולא מצאתי שום מקור למנהג זה וכמרומה מנהג זה לא נחפשת ולא נודע אף מגדולי הדור ואני בעצמי עשיתי נישואין שלי ביום ו' חשרי שנת תרל"ג לפ"ק, ומר חמי הרב הגדול הצדיק מהר"ר יונה ראזענבוים זצ"ל כאשר היה מסופק אולי יהי' זה קצת נגד שום דין או מנהג נשא ונתן מתחילה עבור דבר זה עם הרב הנאון מהור"ר ועלגמאנן בער כאמבערנער זצ"ל והוא פסק שדבר זה מותר כלי שום פקפוק ואדרכא כי קיום מצות פריה ורבי' יוכל להכריע לכף זכות, וכן עשיתי מעשה ואין שום אחד מסורי ורבותי וחכירי פוצה פה לומר שיש בזה שום נדנוד איסור. אשר על כן נ"ל ברור דמי שלא קיים מצות פריה ורבי' לא ימנע מלעשות נישואין בעשיית, כי כולי האי ואולי מצוה זאת תכריע אותה לכף זכות. ורק מי שכבר קיים מצות פ"ו יאחר הנישואין אם אפשר כדי לחוש לדברי המ"א והר"י עמרין הנ"ל. אח"כ ראיתי בס' דרכי נועם בשם מו"ר הג' ר' עזריאל הילדעסהיימער נ"כ להחיר.

ל"ה (15) R' DOVID ZVI HOFFMAN (1843 - 1921)

ל"ו (16) R' SHLOMO KLUGER (1783 - 1869)

The reason for the custom not to marry is that since our sages have stated that when one marries all of his sins are forgiven. Thus, before Yom Kippur one should not make attempts to achieve atonement, and if one does so, it is as though one raises his/her hand against the King ...

הנה המנהג שאין נושאין עד אחר יום הכיפורים בטעם המנהג הזה נראה ... כיון שאמרו חז"ל הנושא אשה מוחלים לו על כל עוונותיו וא"כ בתחילת השנה אין לו לעשות השתדלות מחילת עוונות עד יוה"כ שהקב"ה בצירוף עצומו של יום מוחלין לו עוונותיו ואם משתדל קודם יוה"כ הוי כמרים יד במלך.

חכמת שלמה אורח חיים תרב